

Забезпечення якості освіти – пріоритетний напрям роботи

дошкільних навчальних закладів району у 2015-2016 навчальному році

Сьогодні одним із основних напрямів державної освітянської політики в Україні визнано модернізацію системи дошкільної освіти з урахуванням принципів демократизації, гуманізації, індивідуалізації педагогічного процесу. В її основу покладено пріоритетність дошкільної ланки в єдиній національній системі неперервної освіти, а основним завданням визначено своєчасне становлення і повноцінний розвиток життєво компетентної творчої особистості з раннього дитинства.

Якість дошкільної освіти – це комплекс характеристик, що визначають ефективність внутрішнього потенціалу і зовнішніх умов організації та управління дошкільною освітою, її процесуальності і результативності формування життєвих компетенцій, дошкільної зрілості дитини.

Зусилля ДНЗ із забезпечення належної якості дошкільної освіти мають спрямовуватися за такими напрямками:

- забезпечення якості потенціалу досягнення мети дошкільної освіти;
- підвищення якості процесу реалізації мети дошкільної освіти;
- досягнення якості результатів дошкільної освіти.

Відповідно до пріоритетних завдань розвитку дошкільної освіти працівники системи дошкільної освіти району у 2015 – 2016 навчальному році спрямовують організацію своєї роботи на виконання основних положень Міжнародної конвенції ООН про права дитини, Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти, Концепції Національно-патріотичного виховання дітей та молоді, інших нормативно-правових актів.

Відповідно до Положення про дошкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12. 03. 2003 № 305, навчальний рік у ньому розпочинається 1 вересня і закінчується 31 травня. З 1 червня по 31 серпня триває літній період, під час якого освітня робота формується відповідно до інструктивно-методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України.

Орієнтовно загальна тривалість канікул, під час яких заняття з вихованцями не проводяться, складає 115 днів: літні – 90 календарних днів, осінні – 5 календарних днів, зимові – 10 календарних днів, весняні – 10 календарних днів. У період канікул з дітьми проводиться фізкультурно-оздоровча і художньо-естетична робота.

Діяльність дошкільного навчального закладу регламентується планом роботи на навчальний рік і літній оздоровчий період, що схвалюється педагогічною радою закладу та затверджується його керівником. Зміст навчально-виховного процесу в закладі визначається Базовим компонентом дошкільної освіти відповідно до чинних програм розвитку дітей, у тому числі з особливими освітніми потребами, рекомендованих (схвалених) Міністерством освіти і науки України.

У 2015/2016 навчальному році чинними є **комплексні освітні програми:**

- «Оберіг», програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років (наук. кер. Богуш А. М.);
- «Впевнений старт», програма розвитку дітей старшого дошкільного віку (авт. Андрієтти О. О., Голубович О. П. та ін.);
- «Дитина», програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років (наук. кер. Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В.);
- «Дитина в дошкільні роки», освітня програма (науковий керівник Крутій К. Л.);
- «Українське дошкілля», програма розвитку дитини дошкільного віку (авт. Білан О. І, Возна Л. М., Максименко О. Л. та ін.);
- «Соняшник», комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку (авт. Калуська Л. В.);
- «Я у Світі», програма розвитку дитини дошкільного віку (наук. кер. Кононко О. Л.);
- «Стежина», програма для дошкільних навчальних закладів, які працюють за вальдорфською педагогікою (авт. Гончаренко А. Н., Дятленко Н. М.).

Парціальні освітні програми:

- «Про себе треба знати, про себе треба дбати», програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей віком від 3 до 6 років (авт. Лохвицька Л. В.);
- «Грайлик», програма з організації театралізованої діяльності в дошкільному навчальному закладі (авт. Березіна О. М., Гніровська О. З., Линник Т. А.);
- «Радість творчості», програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку (авт. Борщ Р. М., Самойлик Д. В.);
- «Скарбниця моралі», програма з морального виховання дітей дошкільного віку», (авт. Лохвицька Л. В.);
- «Граючись вчимося. Англійська мова», програма для дітей старшого дошкільного віку, методичні рекомендації (авт. Гунько С., Гусак Л., Лещенко З.);
- «Казкова фізкультура», програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (авт. Єфименко М. М.);
- «Горизонтальний пластичний балет», програма з фізкультурно-корекційної роботи у ДНЗ (авт. Єфименко М. М., Мельніченко Ю. В.);
- «Веселкова музикотерапія: оздоровчо-освітня робота з дітьми старшого дошкільного віку», (авт.: Малашевська І. А., Демидова С. К.).
- «Навчання дітей української мови в ДНЗ національних спільнот», (авт. Богуш А. М.);

Підготовлено до видання:

- «Дитина у світі дорожнього руху», програма з формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку під час дорожнього руху (авт. Тимовський О. А., Репік І. А.);

– «Смайлик», програма з формування основ комп'ютерної грамотності у дітей дошкільного віку (авт. Резніченко І. Ю.);

– «Цікаві шашки», програма з навчання дітей ст. дошк. віку гри в шашки (авт. Семизорова В. В. та ін.);

– «Мудрі шахи», програма з навчання дітей ст. дошк. віку гри в шахи (авт. Семизорова В. В. та ін.).

Інформація про рекомендовані Міністерством освіти і науки України до використання в освітньому процесі дошкільних навчальних закладів програми та іншу навчальну літературу подається у Переліку навчальної літератури, який щорічно оновлюється та розміщується на офіційному сайті Міністерства (www.mon.gov.ua).

Педагогічний колектив дошкільного закладу, з урахуванням специфіки його діяльності (типу закладу), має право самостійно визначити, які із чинних освітніх програм обрати для повнішої реалізації базового інваріантного та варіативного змісту дошкільної освіти. Щоб цей вибір був виправданий, мотивований потребами і можливостями навчальних закладів і відповідав інтересам вихованців та їхніх родин, керівники дошкільних навчальних закладів і методисти мають інформувати свої педагогічні колективи про чинні програми, методичну літературу до них та виносити на обговорення питання про вибір програм на педагогічну раду перед початком кожного навчального року.

Допускається побудова освітнього процесу у дошкільних навчальних закладах за кількома програмами. Це дозволяє повніше врахувати інтереси, бажання, потреби, нахили вихованців, потенційні можливості педагогів, запити батьків задля своєчасного цілісного розвитку особистості дошкільника.

На рівні ДНЗ якість потенціалу досягнення мети дошкільної освіти зумовлюється метою, визначеною державою, а саме: забезпечити своєчасний, повноцінний, різнобічний, цілісний розвиток і виховання дитячої особистості.

Загальнодержавна мета конкретизується у завданнях діяльності ДНЗ на новий навчальний рік, які є основою річного плану роботи закладу.

На основі Базового компоненту дошкільної освіти і обраних освітніх програм змісту освіти, Концепції Національно-патріотичного виховання дітей та молоді, з урахуванням актуальної суспільно-політичної, соціально-економічної, екологічної ситуації в країні та з метою підвищення якості дошкільної освіти, забезпечення її поступального інноваційного розвитку, у 2015/2016 навчальному році пропонуються такі змістові напрями:

- патріотичне виховання;
- екологічне виховання;
- формування основ здорового способу життя;
- комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільників.

Колектив закладу також може проектувати свою діяльність на новий навчальний рік з опорою на запропоновані вище орієнтири або замінювати їх чи доповнювати більш актуальними для себе.

Події останніх місяців дають підстави стверджувати, що переважна більшість громадян України, серед яких є і діти, виявили високу патріотичну свідомість та міцну громадянську позицію. Це є свідченням системної виховної роботи педагогічних колективів навчальних закладів. Тому одним із найважливіших завдань педагогів є

продовження роботи з формування у дітей громадянських якостей, розуміння приналежності до Українського народу. Особливу увагу слід приділити дітям та сім'ям, які переїхали із території військових дій, сприяти їх адаптації у нових умовах та нових колективах, залучати їх до активної діяльності та участі у позаурочних заходах, надавати можливість реалізовувати свій інтелектуальний, творчий, фізичний потенціал на благо України.

Патріотичне виховання має наскрізно пронизувати весь навчально-виховний процес, органічно поєднувати національне, громадянське, моральне, родинно-сімейне, естетичне, правове, екологічне, фізичне, трудове виховання, базуватися на національній історії, знанні та відстоюванні своїх прав, виконанні конституційних і громадянських обов'язків, відповідальності за власне майбутнє, добробут та долю країни.

Патріотичне виховання має охоплювати всіх учасників навчально-виховного процесу, сприяти формуванню у дітей та утвердженню у педагогів і батьків національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні громадянину України.

«Формування патріотизму як фактору розвитку духовного потенціалу особистості дитини» – тема семінару, який можна запланувати в ДНЗ, де розглянути питання розвитку духовного потенціалу особистості дитини дошкільного віку, його складової – патріотичного виховання, які сьогодні є ціннісно пріоритетними. Вони актуалізовані нагальними потребами часу і недостатністю уваги в освітній роботі з цього напрямку в усіх ланках освіти.

У контексті розвитку духовного потенціалу особистості дитини слід розглядати і патріотичне виховання.

Згідно з основними положеннями Базового компоненту дошкільної освіти в Україні дошкільний вік як період становлення особистості, має свої потенційні можливості для формування вищих моральних почуттів, до яких і відноситься почуття патріотизму.

Для того, щоб визначити специфіку процесу формування у дітей любові до Вітчизни, необхідно визначитися у природі самого патріотичного почуття, його структурі, змісті, а також простежити його народження, джерела (на основі яких почуттів воно формується або, точніше, без якої емоційно-пізнавальної основи не може з'явитися це складне інтегральне почуття).

Справді, якщо **патріотизм** – це почуття приязні, відданості, відповідальності і т. д. до своєї Батьківщини, то дитину ще в дошкільному віці необхідно навчити бути приязною (до чого-небудь, бути відповідальною в її малих справах, вчинках).

Перш ніж дитина навчиться співпереживати бідам та проблемам Батьківщини, вона повинна навчитися співпереживанню взагалі як людському почуттю. Захоплення просторами країни, її красою та природними багатствами виникає тоді, коли дитину навчили бачити красу безпосередньо навколо себе. Також, перш ніж людина навчиться трудитися на благо Батьківщини, необхідно навчити її добросовісно виконувати трудові доручення, прищеплювати любов до праці. Таким чином, базовим етапом у формуванні у дітей любові до Батьківщини необхідно вважати накопичення дитиною соціального досвіду проживання у своїй Вітчизні та засвоєння усталених норм поведінки, взаємовідносин.

Емоційно-духовне середовище – це позитивне тло, що спрямоване на морально-етичне виховання і духовний розвиток дітей; виховання у дітей позитивних емоцій, вищих почуттів, співчуття іншим; задоволення від виконаної роботи та допомоги іншим;

залучення дітей до національних і народних свят. Емоційно-духовне середовище забезпечує психічне здоров'я дитини, тобто стан, що сприяє найбільш повноцінному фізичному, розумовому та емоційно-духовному розвитку дитини, розвитку позитивних емоцій, почуттів, уяви, волі, самовираження, самоставлення, здатність запобігати шкідливим звичкам.

Здоров'язбережувальне середовище передбачає ознайомлення дітей з основами здоров'я і здоровим способом життя; формування у дітей системи здоров'язбережувальних навичок дотримання правил безпечної поведінки, які б не зашкоджували своєму здоров'ю та здоров'ю інших дітей.

Комунікативно-мовленнєве середовище спрямоване на формування у дітей культури спілкування з однолітками і дорослими, культури мовлення і мовленнєвого етикету; усвідомлення дітьми того, що словом можна викликати радість, задоволення від спілкування, а можна й образити людину, завдати шкоду психічному здоров'ю.

Екологія дитинства в сучасному освітньому просторі – це закономірність взаємодії дитини з природним, предметним, соціальним довкіллям, що сприяє збереженню її фізичного та емоційно-духовного здоров'я; здійснюють позитивний вплив на формування особистості майбутнього національно-свідомого громадянина; становлення гуманних, толерантних позитивних взаємовідносин у системах «дорослий (вихователь, батьки) – дитина», «діти – дорослі», «дитина – діти», «діти – діти»; сформованість у дітей системи елементарних екологічних знань, умінь і навичок щодо екологічної поведінки в довкіллі; екологічної відповідальності дитини за результати своєї діяльності в усіх її видах діяльності.

Освіта для сталого розвитку для дітей дошкільного віку вперше стартує в Україні і має бути визнана серйозним педагогічним завданням сучасності. Особливості її організації в дошкільному закладі зумовлені специфікою розвитку психічних процесів у дітей цього віку, їхнім світоглядом, проте її принципи є загальними.

Основним завданням цього напрямку освіти є формування у дітей моделей поведінки, звичок, стилю життя, що відповідають потребам сталого розвитку людства.

Реалізація в роботі дошкільного закладу ідей освіти для сталого розвитку передбачає засвоєння дітьми, а через дітей їхніми батьками та самими педагогами надзвичайно важливих навичок екологічно й економічно доцільної поведінки, без якої неможливе створення та існування в суспільстві стійкого благополуччя, суспільства, яке засобами комфортного існування сьогодні з любов'ю створює таке ж комфортне майбутнє для наступних поколінь.

З вересня 2015 року дошкільний навчальний заклад «Берізка» м.Ланівці приймає участь у апробації матеріалів «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку». У липні 2014 року матеріали до курсу «Дошкільнята – освіта для сталого розвитку» були схвалені МОН України і подані до друку.

Впровадження курсу «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» передбачає перш за все ознайомлення та навчання педагогів дошкільних навчальних закладів працювати за ним. У Тернопільському ОКІППО проходять тренінги з завідуючими, вихователями-методистами та вихователями ДНЗ, під час яких вони можуть ознайомитися з ключовими ідеями освіти для сталого розвитку, методикою реалізації освіти для сталого розвитку, структурою і змістовим наповненням тематичного дня за допомогою інтерактивних методів навчання, а також під час проведення педагогічної практики в ДНЗ, які працюють за даним курсом.

На сучасному етапі становлення інклюзивної освіти важливо спиратися на досвід інтегративної освіти, на спеціалізовані заклади, які накопичили досвід роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, оскільки тут працюють фахівці, створено спеціальні умови та методики, орієнтовані на врахування індивідуальних особливостей дітей. Ці заклади треба розглядати як ресурс для тих, хто хоче включитися в інклюзію.

Перебування в групі зі здоровими однолітками дає дитині можливість набути комунікативних та соціальних навичок відповідно до її віку, спільні заняття сприяють концентрації її уваги, посиленню мотивації до навчання.

Досвід перебування в інклюзивній групі – добре підґрунтя для подальшої освіти та набуття вмінь конче потрібних для успішного самостійного життя в суспільстві.

Положення про методичний кабінет дошкільного навчального закладу (наказ Міністерства освіти і науки України від 09. 11. 2010 № 1070) спрямовує на активізацію методичної роботи, насамперед для самоосвіти кожного педагога. Для забезпечення якості освітнього процесу важливо також, щоб через інтерактивне навчання у різних формах методичної роботи удосконалювалися професійні знання та вміння, які характеризують кваліфікацію, професійність, ініціативу, співробітництво, здатність прогнозувати цілі та передбачати ефективні кроки до їх досягнення, комунікативні здібності, уміння оцінювати, аналізувати інформацію.

Висока спрямованість дошкільної освіти може бути досягнута спільними зусиллями управлінських і методичних служб, наукових установ, практиків та батьків, діяльність яких націлена на досягнення оптимальних результатів освітньої роботи з дітьми раннього і дошкільного віку, забезпечення наступності у реалізації як навчальних, так і основних виховних завдань

Підготувала методист з дошкільної освіти Лановецького РМК Н.Г.Березюк